

лежні, поєднане з погрозою знищення, пошкодження або вилучення майна потерпілої (потерпілого) чи її (його) близьких родичів, розголошення відомостей, що ганьблять її (його) чи близьких родичів...».

Запропонована редакція ч. 2 ст. 154 КК України сприятиме однозначному тлумаченню цієї норми.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Л. В. Дорош

К. Д. Кулик, аспірант, кафедра кримінології та кримінально-виконавчого права, Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ АСПЕКТИ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ ПОСЯГАННЯ НА СТАТЕВУ НЕДОТОРКАНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ

Проблема статевих злочинів проти неповнолітніх завжди набувала широкого громадського резонансу. На рівні держави особлива увага приділяється захисту материнства і дитинства, прав неповнолітніх, охороні їх здоров'я та інтересів. Але, незважаючи на ці заходи, в Україні залишається стабільно високою кількість злочинів, які кваліфікуються за ст. 156 Кримінального кодексу України, тобто розбещення неповнолітніх. Ці злочини становлять підвищену суспільну небезпеку, оскільки вони порушують статеву недоторканість і нормальний статевий розвиток дитини й підлітка.

Останні десятиліття у світі спостерігається значне падіння суспільної моралі. Розвиток суспільства та ідеології, телекомунікаційних систем, Інтернету, друкованих засобів масової інформації призвели до того, що з'являється велика кількість комерційної продукції еротичного і порнографічного характеру, яка суперечить нормам моралі та виховання дітей і молоді. Сформувався стереотип «сексуальної вседозволеності».

Суспільна небезпека розбещення неповнолітніх визначається об'єктивними ознаками – безпосереднім об'єктом та об'єктивною стороною, що у формальному складі злочину виражається у «вчиненні розпусних дій щодо особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку». Більшість вчених згодна з тим, що безпосереднім об'єктом цього злочину є статева недоторканість неповнолітніх. Незаконний вплив на статеву недоторканість неповнолітніх має вкрай небезпечний характер для суспільства, тому вони потребують кримінально-правової охорони.

Питання статевої недоторканості є дискусійними. У концепції, прихильником якої є О. М. Джужа, під статевою недоторканістю розуміються суспільні відносини у сфері сексуального життя, що визначають абсолютну заборону вступу у статеві зносини з іншими особами. Недоторканими у статевому розумінні є як повнолітні, які через певні фізичні та психічні вади нездатні реалізувати свою статеву свободу, так і неповнолітні до 16-річного віку або до досягнення статевої зрілості.

По-іншому розуміє статеву недоторканість Л. В. Дорош. На її думку, це неприпустимість сексуального спілкування з дітьми, які не досягли статевої зрілості, та особами, які внаслідок хворобливого психічного стану не усвідомлюють наслідків і соціального значення такого спілкування.

Більш повною та чіткою видається позиція В. В. Сташица і М. І. Бажанова, які пов'язують статеву недоторканість з абсолютною заборонаю будь-якого втручання у статеву сферу особи, яка не набула статевої свободи. Повної статевої свободи (на думку С. В. Чмута) особа набуває з досягненням віку, коли держава законодавчо визначає її право утворювати сім'ю, тобто з 18 років. До цього часу держава гарантує і забезпечує гармонійний фізичний та психічний статевий розвиток дитини, створюючи захист її статевої недоторканості. Передчасне стимулювання статевого інстинкту здатне спричинити серйозну шкоду нормальному розвитку особистості.

Поширеною є думка, що причиною вчинення особами розпусних дій є наявність у них психічних розладів та захворювань, але не всі, хто вчинив розбещення неповнолітніх, мають психічні розлади. В основному, це особи з нормальною психі-

кою, які є гарними працівниками та сім'янами. Вони найчастіше працевлаштовуються в установи, де мають змогу безпосередньо контактувати з дітьми.

Чітке встановлення сутності статевої недоторканості неповнолітнього та рис суспільної небезпеки осіб, які вчиняють означене діяння, є дуже важливими для розробки і впровадження у практику дієвих засобів запобігання цьому негативному явищу.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська

**І. І. Сікора, ІПКОП України, III курс,
Національний юридичний університет
України ім. Ярослава Мудрого**

РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ

Тенденція зростання кількості статевих злочинів проти неповнолітніх, що намітилась останнім часом в Україні, має стати сигналом до активних дій з розробки ефективних заходів протидії цим злочинам. Розбещення неповнолітніх є злочином з високим рівнем латентності та складним з огляду на виявлення механізму його вчинення.

Офіційні дані Департаменту інформаційних технологій МВС України показують сталу кримінологічну ситуацію: у 2002 р. було зареєстровано 231 випадок розбещення неповнолітніх (11,03 % від 2094 зареєстрованих злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості), у 2003 р. – 304 (13,99 % від 2180), у 2004 р. – 272 (13,68 %), 2005 р. – 284 (14,72 %), 2006 р. – 282 (13,36 %), 2007 р. – 307 (16,17%), 2008 р. – 291 (14,24 %); 2009 р. – 303 (14,08 %); 2010 р. – 288 (13,63 %); 2011 р. – 191 (13,91 %); 2012 р. – 178 (14,07 % від 1269). За поширенням серед злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи розбещення неповнолітніх із показником близько 13 % займає третє місце, поступаючись лише згвалтуванню (ст. 152 КК – 54%) та насильницькому задоволенню статевої пристрасті неприродним способом (ст. 153 КК – 30 %).